Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis ir ŽIV/AIDS Šiaulių mieste 2024 m.

Lytiškai plintančios infekcijos – tai infekcijos, kuriomis užsikrečiama visų rūšių lytinių santykių (vaginalinių, oralinių, analinių) metu nuo šiomis infekcijomis užsikrėtusio lytinio partnerio.

Šių infekcijų paplitimo veiksniai yra įvairūs: socialiniai - ekonominiai (urbanizacija, migracija, turizmas), demografiniai (vidutinės gyvenimo trukmės ilgėjimas, ankstyvas lytinis gyvenimas), elgsenos (tradicinių normų ir draudimų susilpnėjimas, moterų emancipacija), medicininiai (ligų sukėlėjų atsparumo vaistams padidėjimas, savigyda, nepakankamas infekcinių židinių išaiškinimas), socialiniai – kultūriniai (tėvų įtakos vaikams sumažėjimas, požiūrio į lytines normas pokyčiai, alkoholio, narkotikų vartojimas, prostitucija).

Šiaulių mieste 2024 m. buvo užregistruota 18 naujų (2023 m. – 3 atvejai) lytiškai plintančių infekcijų atvejų. Sergamumas šiomis ligomis 2024 m. išaugo 6 kartus. Buvo užregistruoti 4 sifilio, 1 gonorėjos, 13 chlamidiozės atvejų.

Šiaulių miete 2020–2024 m. laikotarpiu sergamumo sifiliu, gonorėja ir chlamidioze rodikliai kito netolygiai (žr. 1 pav.). Daugiausiai per laikotarpį buvo užregistruota chlamidiozės (21) atvejų, mažiausiai – gonorėjos (3) atvejų.

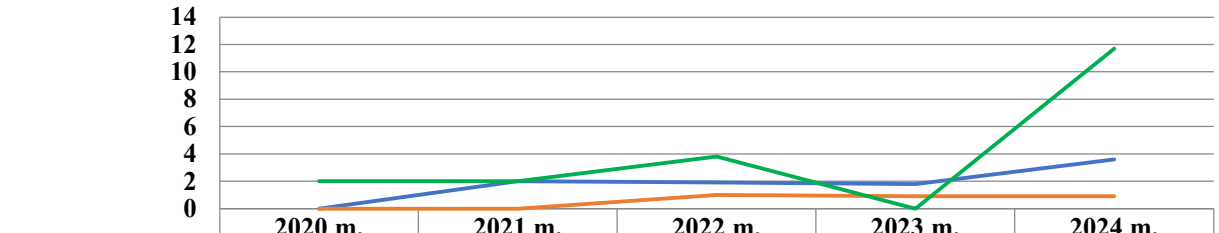

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Sifilis	0	2	1,9	1,8	3,6
Gonorėja	0	0	1	0,9	0,9
Chlamidiozė	2	2	3,8	0	11,7

1 pav. Sergamumas sifiliu, gonorėja ir chlamidioze Šiaulių miesto savivaldybėje, 2020–2024 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Lyginant sergamumo sifiliu rodiklius 2024 m. didžiuosiuose Lietuvos miestuose, matyti, kad sergamumas šia lytiškai plintančia infekcija Vilniaus, Kauno ir Šiaulių miestuose padidėjo, o Klaipėdos ir Panevėžio miestuose išliko panašus kaip ir 2023 m.

2020–2024 m. laikotarpiu didžiausi sergamumo sifiliu rodikliai buvo Vilniaus miesto, mažiausi – Panevėžio miesto (žr. 1 lentelę).

1 lentelė.

Sergamumas sifiliu Lietuvos didžiuosiuose miestuose 2020–2024 m. (100 000 gyv.)

Eil. Nr.	Administracinė teritorija					
		2020 m.	**2021 m.**	**2022 m.**	**2023 m.**	**2024 m.**
1.	Vilniaus m.	4,4	10,7	8,9	6,2	8,8
2.	Kauno m.	1,7	8,0	2,7	1,6	6,2
3.	Klaipėdos m.	2,0	2,6	2,6	3,2	3,2
4.	Šiaulių m.	0,0	2,0	1,9	1,8	3,6
5.	Panevėžio m.	3,5	1,1	1,1	2,3	2,3

Šaltinis: Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Lietuvoje 2024 m. užregistruoti 196 nauji ŽIV infekcijos atvejai, t. y. 71 atveju mažiau nei 2023 m., Šiaulių mieste – 7 atvejai (2023 m. – 4 atvejai). Šalies sergamumo ŽIV infekcija rodiklis buvo 6,8/100 000 gyv., Šiaulių miesto – 6,3/100 000 gyv. (žr. 2 pav.). Naujų ŽIV infekcijos atvejų skaičius Lietuvoje 2021 m. mažėjo, 2022–2023 m. didėjo, o 2024 m. mažėjo. Šiaulių miesto rodiklis 2021–2023 m. išliko tolygus, o 2024 m. padidėjo.

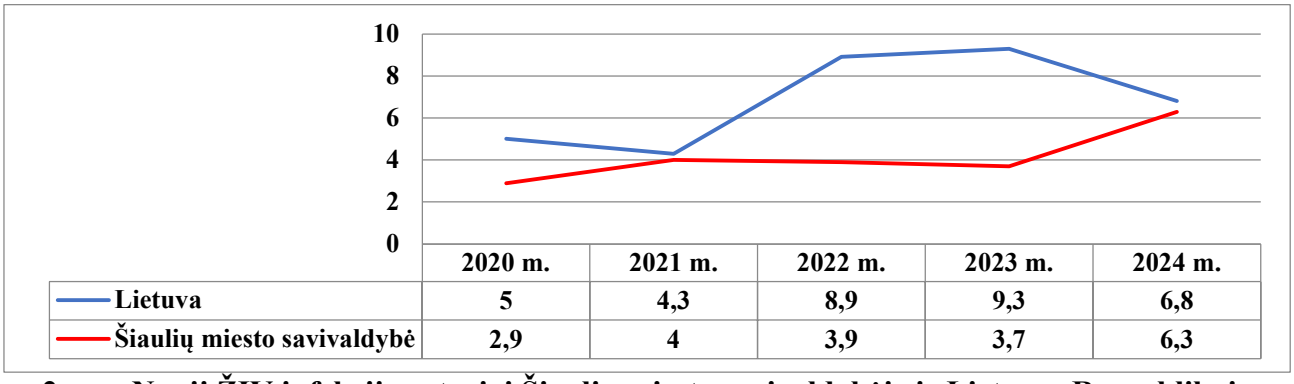

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Lietuva	5	4,3	8,9	9,3	6,8
Šiaulių miesto savivaldybė	2,9	4	3,9	3,7	6,3

2 pav. Nauji ŽIV infekcijos atvejai Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2020–2024 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Lyginant naujus ŽIV infekcijos atvejus didžiuosiuose Lietuvos miestuose, matyti, kad 2024 m. Vilniaus, Klaipėdos, Kauno ir Šiaulių miestuose atvejų padaugėjo, o Panevėžio mieste jų skaičius išliko toks pat, kaip ir pernai. 2020–2024 m. laikotarpiu daugiausiai naujų ŽIV infekcijos atvejų buvo nustatyta Vilniaus mieste, mažiausiai – Panevėžio mieste (žr. 2 lentelę).

2 lentelė.

Nauji ŽIV infekcijos atvejai Lietuvos didžiuosiuose miestuose 2020–2024 m. (100 000 gyv.)

Eil. Nr.	Administracinė teritorija					
		2020 m.	**2021 m.**	**2022 m.**	**2023 m.**	**2024 m.**
1.	Vilniaus m.	7,1	9,1	10,1	9,1	13,2
2.	Kauno m.	3,1	2,4	2,3	7,3	10,2
3.	Klaipėdos m.	12,1	9,2	7,8	7,6	11,2
4.	Šiaulių m.	2,9	4,0	3,9	3,7	6,3
5.	Panevėžio m.	2,4	3,4	4,6	3,5	3,5

Šaltinis: Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Lietuvoje 2024 m. užregistruotas 21 naujas AIDS ligos atvejis, t. y. 16 atvejų mažiau nei 2023 m., Šiaulių mieste – 2 atvejai (20203 m. – 1 atvejis). Sergamumas AIDS liga per penkerius (2020 – 2024) metus Lietuvoje (nuo 0,7 iki 1,4/100 000 gyv.) kito netolygiai. Šiaulių miesto rodiklis 2020–2023 m. išliko tolygus, o 2024 m. padidėjo (žr. 3 pav.).

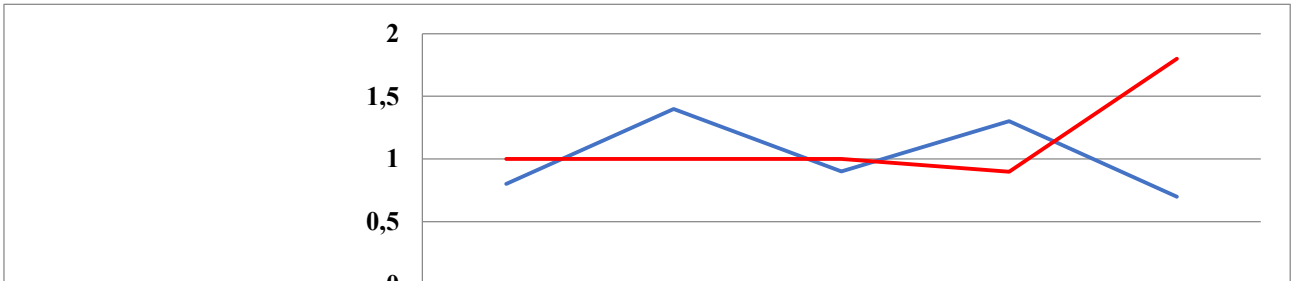

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Lietuvos Respublika	0,8	1,4	0,9	1,3	0,7
Šiaulių miesto savivaldybė	1	1	1	0,9	1,8

3 pav. Nauji AIDS ligos atvejai Šiaulių miesto savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje 2020–2024 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Lyginant naujus AIDS ligos atvejus didžiuosiuose Lietuvos miestuose, matyti, kad 2024 m. Kauno ir Šiaulių miestuose atvejų skaičius padidėjo, Vilniaus ir Klaipėdos miestuose jų skaičius sumažėjo, Panevėžio mieste – nebuvo iš vis registruota.

Aukščiausi sergamumo AIDS liga rodikliai 2020 – 2024 m. laikotarpiu buvo Klaipėdos miesto (kito nuo 0,7 iki 6,6/100 000 gyv.), žemiausi – Panevėžio miesto (kito nuo 0,0 iki 1,2 /100 000 gyv.) (žr. 3 lentelę).

3 lentelė.

Nauji AIDS ligos atvejai Lietuvos didžiuosiuose miestuose 2020–2024 m. (100 000 gyv.)

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
1.	Vilniaus m.	0,9	1,8	1,9	1,7	1,2
2.	Kauno m.	0,7	1,0	0,0	0,0	0,7
3.	Klaipėdos m.	1,3	6,6	0,7	2,5	1,9
4.	Šiaulių m.	1,0	1,0	1,0	0,9	1,8
5.	Panevėžio m.	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Šaltinis: Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Apibendrinimas

- Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis Šiaulių mieste 2024 m. padidėjo 6 kartus. 2020 – 2024 m. laikotarpiu mieste daugiausiai buvo užregistruota chlamidiozės atvejų, mažiausiai – gonorėjos atvejų.
- Sergamumas sifiliu 2024 m. Vilniaus, Kauno ir Šiaulių miestuose padidėjo, o Klaipėdos ir Panevėžio miestuose išliko panašus kaip ir 2023 m.
- Naujų ŽIV infekcijos atvejų skaičius Lietuvoje 2024 m. sumažėjo, o Šiaulių mieste – padidėjo.
- Naujų ŽIV infekcijos atvejų 2024 m. Vilniaus, Klaipėdos, Kauno ir Šiaulių miestuose padaugėjo, o Panevėžio mieste jų skaičius išliko toks pat, kaip ir pernai.
- Lietuvoje 2024 m. užregistruotas 21 naujas AIDS ligos atvejis, t. y. 16 atvejų mažiau nei 2023 m., Šiaulių mieste – 2 atvejai (2023 m. – 1 atvejis).
- Naujų AIDS ligos atvejų 2024 m. Kauno ir Šiaulių miestuose padidėjo, Vilniaus ir Klaipėdos miestuose jų skaičius sumažėjo, Panevėžio mieste – nebuvo iš vis registruota.